

De bestaande kunst voorbij

Filosofische implicaties van de kunstvorm Filosofisch Realisme

Aantekeningen voor een thesis
PhDArts

Universiteit

Vraag een willekeurige kunstenaar naar de achtergrond van zijn kunstwerk en hij zal in de meeste gevallen het onderwerp met je bespreken waaraan het kunstwerk refereert. Het onderwerp dient in deze gevallen als uitgangspunt voor de reflectie van het kunstwerk. Juist doordat het onderwerp bij het filosofisch realisme niet bekend wordt gemaakt als het kunstwerk af is, geeft het de aanschouwer de vrijheid om aan de hand van de eigen kennis en ervaring een eigen invulling te geven en om tot betekenisvorming te komen (Bron Onderzoeksvoorstel PhDArts Universiteit; punt 1.3 *De aanschouwer en de kunstvorm*, Jan G. Marque.)

Uit bovenstaande is af te leiden dat het bij de meeste bestaande kunst draait om het onderwerp, wat vervat zit in het kunstwerk zelf, bewust, of onbewust, over te brengen op de aanschouwer. Dit is als het ware een 'gesloten systeem' waarbinnen een kunstenaar opereert.

Een gesloten systeem is te herkennen aan het beeldende materiaal binnen een kunstwerk, een schilderij, foto, performance, installatie, video etc., met of zonder begeleidende tekst, titel of tekstuele uitleg, waarbij het bewust of onbewust vertaalde onderwerp wordt besproken zodra een vraag gesteld wordt over de betekenis van het kunstwerk.

Voor het gemak van de conversatie; het beeldende kunstwerk *bestaat uit/ is* het onderwerp en het onderwerp is binnen de context van het kunstwerk te vinden.

Als kunstvormen kunnen worden aangeduid als een gesloten systeem, dan kan je de kunstvorm filosofisch realisme vervolgens een 'open systeem' noemen.

Het open systeem van filosofisch realisme is te herkennen aan het beeldende materiaal binnen een kunstwerk, een schilderij met bijbehorend onderschrift. Hier wordt geen gebruik gemaakt van een begeleidende titel of tekstuele uitleg en waarbij het bewust of onbewust vertaalde onderwerp niet wordt besproken zodra een vraag gesteld wordt over de betekenis van het kunstwerk.

Voor het gemak van de conversatie; het beeldende kunstwerk *bestaat niet uit/ is niet* het onderwerp en het onderwerp is buiten de context van het kunstwerk te vinden.

Vervolgens is er de mogelijkheid en een kleine stap om met bovenstaande informatie de intrinsieke waarde van de kunsttheorie van het formalisme en de extrinsieke waarde van de kunsttheorie van de ideeënwereld van Plato te betrekken bij deze gedachtegangen. Maar dat is iets voor aanvullende aantekeningen.

Daarnaast hebben kunstvormen 'spelregels' nodig hoe verstandelijk om te gaan met de kunstvorm. Een methode die net zo oud is als de kunst zelf. Neem bijvoorbeeld

Surrealisme, of welke kunstvorm ook. Ze hebben spelregels nodig om kunst te duiden die onder de noemer van de desbetreffende kunstvorm vallen. De uitleg van een kunstvorm zegt in principe niets over de onderwerpen van individuele kunstwerken die voortvloeien uit deze kunstvormen.

Bij een filosofisch realistisch kunstwerk is dit net zo. Ook hier wordt alleen de kunstvorm zelf uitgelegd, niet het kunstwerk.

Emblemata als voorbeeld van een gesloten systeem

Een embleem bestaat uit **drie onderdelen**: pictura, motto en subscriptio. Deze onderdelen brengen samen op een verhullende manier een boodschap over.

De **pictura** is een afbeelding waarop allerlei voorwerpen, planten, dieren en mensen kunnen staan of waarop handelingen, gebeurtenissen, historische of mythologische **scènes worden uitgebeeld**.

Het **motto** is een korte tekst (vaak een citaat, zegswijze of spreekwoord) die boven de pictura of de subscriptio staat. **Het verwoordt de kern van het embleem**.

De **subscriptio** is een tekst **die nadere uitleg geeft**. Hij bestaat uit één of meer teksten in poëzie of proza, eventueel in verschillende talen. Daarnaast worden vaak bijbelcitataten of citaten van beroemde schrijvers toegevoegd.

Door pictura, motto en subscriptio op de juiste wijze te **combineren** kan de lezer de dieperliggende **betekenis van het embleem** ontdekken.

Kort samengevat is binnen de Emblemata kunst de afbeelding (pictura) een vaak letterlijke verbeelding van de spreuk en het onderschrift (subscriptio), de bijgevoegde tekst, die het motto verder uitwerkt en bindt met de afbeelding.

Jan G. Marque ©

Alle rechten voorbehouden! U mag dit document, of andere documenten van de website www.jan-marque.com reproduceren, opslaan in een geautomatiseerde database of openbaar maken in welke vorm of op welke manier dan ook, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of op enige andere manier, als de naam van de auteur Jan G. Marque, als bedenker van deze originele ideeën, genoemd wordt en er direct werkende hyperlinks naar desbetreffende auteursrechtelijke teksten op zijn website www.jan-marque.com geplaatst worden zodra dit online gebeurt ©.